HUIS VOOR KLOKKENLUIDERS

Aan	Eigenaarsadvisering BZK
Van	Huis voor Klokkenluiders
Datum	8 maart 2024
Onderwerp	Stand van de uitvoering

Inleiding

Hierbij de stand van de uitvoering van het Huis voor Klokkenluiders. Hieronder zal worden ingegaan op de knelpunten en dilemma's die in de relatie/dialoog tussen BZK en uitvoering door het Huis worden ervaren en wat het Huis hierin nodig heeft om aan zijn maatschappelijke opgave te kunnen voldoen. Een opgave waar het Huis pal voor staat maar waar het wel voldoende middelen voor nodig heeft.

Bij al deze knelpunten en dilemma's geldt bovendien dat de beperkte capaciteit van het Huis een belangrijke rol speelt. Daarnaast heeft het Huis, net als vele andere organisaties, te maken met arbeidskrapte. Het invullen van vacatures voor het primaire proces is in de huidige arbeidsmarkt erg lastig gebleken, terwijl het beroep op het Huis steeds groter wordt.

Anders dan vorig jaar zal deze stand van de uitvoering niet als bijlage in het Jaarverslag 2023 van het Huis voor Klokkenluiders worden opgenomen. Het Huis zal deze apart met de eigenaar delen.

Zbo en P&C-cyclus

Het Huis is een kleine zbo met een bijzondere positie. Het heeft echter wel de volledige verantwoordelijkheid op het bedrijfsvoeringdomein zonder bijbehorende capaciteit. De bezetting is te krap voor de verantwoordelijkheden die het Huis op dit domein heeft. De structuur van het overleg en de uitvraag door de eigenaar past het Huis dan ook niet altijd. Het help het Huis als planningen vanuit BZK, voor bijvoorbeeld uitvragen aan uitvoeringsorganisaties, voor zover mogelijk van tevoren worden gedeeld. Dit geeft enige voorspelbaarheid wat wanneer van het Huis wordt verwacht zodat het Huis daarop tijdig kan anticiperen.

Helderheid in de driehoek

Het blijft voor het Huis lastig welke onderwerpen met de eigenaar moeten worden besproken en welke met de opdrachtgever. Een kunstmatige scheiding bemoeilijkt de uitvoering omdat alles voor de uitvoering in elkaar grijpt. Voor de nieuwe taken van het Huis zal bijvoorbeeld meer budget en capaciteit nodig zijn. Ook is daarvoor noodzakelijk dat de opdrachtgever en de eigenaar elkaar over en weer informeren. Die kennisdeling lijkt soms te ontbreken. Hierdoor kan het voorkomen dat het Huis (nog) niet kan voldoen aan de

uitvraag van de eigenaar, omdat het inhoudelijke gesprek met de opdrachtgever nog niet heeft plaatsgevonden.
Het Huis ziet graag dat de planningen voor de overleggen met de eigenaar en het driehoeksoverleg beter op elkaar worden afgestemd, zodat de goede gesprekken in de juiste gremia kunnen worden gevoerd. Het Huis kan zich dan beter op die verschillende gesprekken voorbereiden.

Bijdragen aan wetgevingstrajecten
Het Huis staat voor een aantal grote ontwikkelingen die zijn weerslag zullen krijgen in wetgeving. Het Huis heeft op dit moment onvoldoende menskracht om naast het primaire proces (waar verschillende vacatures nog niet zijn vervuld) de dialoog met de wetgever aan te gaan om aan te geven wat het Huis in de uitvoering tegen komt en wat het nodig heeft in wetgeving om de uitvoering goed te laten verlopen.
De opdrachtgever kan – onder andere door het tijdig faciliteren van gepland en structureel overleg – voorkomen dat er op het laatste moment ad hoc een te groot beroep wordt gedaan op de beperkte menskracht van het Huis bij wetgevingstrajecten. Het Huis wil aan de voorkant worden betrokken bij wetgeving; dat de opdrachtgever samen met het Huis de probleemstellingen vaststelt en tot oplossingsrichtingen komt. Niet dat de opdrachtgever de oplossingsrichting voorstelt en het Huis daarop kan reageren.

Samenwerking beleid en uitvoering
Ook op beleidstrajecten is het zaak dat het Huis tijdig wordt betrokken en dat vanuit beleid wordt gedeeld wat de stand van zaken is in de verschillende trajecten. Ook hiertoe zou de opdrachtgever een structureel overleg kunnen faciliteren. Het Huis kan dan tijdig bepalen op welke trajecten de beperkte capaciteit kan worden ingezet.

Het Huis heeft – naast zijn medewerkers in het primaire proces (Advies, Onderzoek en K&P) en staf – geen beschikking over beleidsmedewerkers. De huidige ontwikkelingen rond klokkenluiden vereisen echter wel een continue omgevingsanalyse en vervolgens een eventuele vertaalslag naar de invulling van de werkzaamheden van het Huis. Denk bijvoorbeeld aan de ontwikkelingen rond het thema grensoverschrijdend gedrag in relatie tot het begrip misstand met maatschappelijk belang en de wetenschappelijke ontwikkelingen. De samenwerking met de bij opdrachtgever aanwezige beleidskracht zou mogelijk versterkt kunnen worden op het terrein van strategische analyse en de kennisfunctie, voor zover dat niet raakt aan de onafhankelijke positie van het Huis.

Dit alles heeft uiteraard een grote impact op de uitvoering. Hierop zal het Huis in de toelichting op de begroting 2025 terugkomen.